Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis

[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489 Seite 427

Hic ꝯñter ponit decimãnonam regulã. que talis
est. Arguẽdo a tota disiũctiua cum oppoſito .i. destru
ctione vniꝰ ptis ad alterã eius ptem nõ destructã est
bona ꝯñã. vt ſortes currit vel plato diſputat. ſed pla
to nõ diſputat. ergo ſortes currit. Rõ regule est. qꝛ ad
veritatẽ diſiũctiue ſufficit ⁊ reqritur vnam ptem eẽ
veram. ſi ergo diſiũctiua fuerit vera. ⁊ vna eius ps de
ſtruatur. tũc alia nccãrio ponitur vera. Exemplũ vt
qꝛ illa hõ non est aſinus est vera. ideo bene ſequit̃. ho-
mo nõ est aſinus. ergo homo est aĩal

Ar Totum nihil aliud est ꝙ̃ ſue ptes. ſed ſi vna
ps diſiũctiue ſit tm̃ vera tota diſiũctiua non
poterit eẽ vera Dõm ꝙ totũ capitur dupl'r
vnoº cathegreumatice. ⁊ ſic valet tantũ ſicut integrũ.
ſiue perfectũ. ⁊ ſic tota diſiũctiua verificat̃ a veritate
vnius ptis. Alioº totum accipit̃ ſincathegreumati-
ce. vt valet tantũ ſicut quelibet ps. ⁊ ſic non verificat̃
tota diſiũctiua ex veritate vnius ptis

Ar Non ſeqtur. hõ est aſinus vel hõ est leo. ſꝫ nul
lus hõ est aſinꝰ. ergo hõ est leo. Dõm ꝙ ar-
guendo p regulã debet argui a diſiũctiua ve-
ra. qꝛ tunc neceẽ est ad minus vnã ptem eſſẽ verã. Si
aũt ſit tota falſa. nõ oportet ꝯñs eſſe verũ. Et licet in
vera diſiũctiua vtraqꝫ ps poſſit eſſe vera. tñ hoc non
est ita ꝓprie. qꝛ tunc ꝯiunctio diſiũctiua amittit ꝓpriã
naturã ꝯiunctiõis diſiũctiue. Nam natura ꝯiunctio
nis diſiunctiue ẽ diſiungere reſpectu tercij ea que cõ-
iungit inter ſe. qñ igit̃ ambe ptes ſunt vere. tũc ea que
cõiungit inter ſe. ⁊ in ordine ad terciũ cõiungit. quod
est officium ꝯiunctionis copulatiue.

Ar Non ſeqtur per regulã in diſiũctiua vera. hõ
est aſinꝰ vel hõ est albus. ſed hõ non est albꝰ
ergo hõ est aſinꝰ. Dõm ꝙ regula tenet qñ
arguit̃ ab oppoſito ꝓprie dicto .ſ. ꝯtrario vel ꝯ̃dictorio
que ꝓpões destruũt ſe. mõ hic arguit̃ ab oppoſito ſub
cõtrario. que nõ destruunt ſe. ſed ſtãt ſiml' in veritate
Et g̃ bene ſeqtur ſic arguẽdo. hõ est aſinus vel hõ est
albus. ſed nullus hõ est albus. ergo hõ est aſinus. ſꝫ
tũc ſicut antecedẽs est falſum ita ⁊ ꝯñs

Uiceſima regula est. arguẽdo a tota cõ-
ditionali cum poſitione antecedẽtis ad po
ſitionẽ ꝯſequentis est bona ꝯſequẽtia. Exẽ
plum vt bene ſeqtur. ſi ſortes currit ſortes
mouet̃. ſed ſortes currit. g̃ ſortes mouet̃

Cõſequenter autor ponit penultimã regulam que
est iſta. Arguẽdo a tota ꝯditionali cum poſitiõe an-
tecedẽtis ad poſitionẽ ꝯñtis est bona ꝯñã. vt bene ſeq
tur ſi ſortes currit ſortes mouet̃. ſed ſortes currit. er-
go ſortes mouet̃. Rõ quia añs ꝯditionalis habꝫ ſe ſi
cut inferius reſpectu ꝯñtis. ⁊ ꝯñs habet ſe vt ſupius.
mõ ab inferiori ad ſupius affirmatiue aut poſitiue
bene valet ꝯñã. ergo etiã a poſitione antecedẽtis ad
poſitionẽ ꝯñtis valet ꝯñã in ꝯditionalibꝫ

Ar Non ſequit̃ per regulam. ſi hõ currit homo ẽ
aſinus. ſed hõ currit. ergo hõ est aſinus Di
cendũ ꝙ regula intelligit̃ qñ arguit̃ a tota cõ-
ditionali vera a poſitione añtis ad poſitionẽ ꝯñtis. ſꝫ
hic arguitur a ꝯditionali falſa. quia ad falſitatẽ ꝯdi
tionalis ſufficit ꝙ antecedẽs potest eſſe verum ſine cõ
ſequente. ſic aũt est in ꝓpoſito. quia hec p̃t eſſe vera hõ
currit. tamẽ hec erit falſa homo est aſinus.

Uiceſimaꝓma ⁊ vltima regula huiꝰ tra
ctatus est iſta. Arguẽdo a tota cõditionali
cum oppoſito cõtradictorio ꝯſequẽtis ad
oppoſitũ cõtradictorium antecedẽtis ẽ bo
na cõſequentia. vt bene ſeqtur ſi ſortes cur-
rit ſortes mouetur. ſed ſortes nõ mouetur.
ergo ſortes non currit.

Finaliter autor ponit vltimã regulã que est. Ar-
guẽdo a tota cõditionali cum oppoſito ꝯtradictorio
ꝯñtis ad oppoſitũ ꝯtradictoriũ añtis est bona ꝯñã.
vt bene ſeqtur ſi ſortes currit ſortes mouetur. ſed ſor-
tes non mouetur. ergo ſortes nõ currit. Rõ regule est
quia ꝯñs cõditionalis habet ſe vt ſupius reſpectu an
tecedẽtis. ſed a destructione ſupioris ad destructionẽ
inferioris bene valet ꝯñã. ergo ab oppoſito cõtradic-
torio ꝯñtis ad oppoſitũ cõtradictoriũ antecedẽtis ẽ
bona ꝯſequentia. Sed nõ valet arguendo a poſitio-
ne ꝯſequentis ad poſitionẽ antecedẽtis. ſicut nec va-
let quãdo arguitur a ſuperiori ad inferius

Ar Bene ſeqtur ſi homo currit riſibile currit. ſed
riſibile currit. ergo hõ currit. ⁊ tamẽ ibi argui
tur a poſitione ꝯñtis ad poſitionẽ antecedẽtꝫ.
Dõm ꝙ illa ꝯñã valet ꝯſtructiue ſolum materia
liter. ⁊ grã terminoꝝ. quia termĩ ex quibꝫ est ſunt con
uertibiles. ſed poſito vno ꝯuertibiliũ ponitur ⁊ reli-
quũ. ⁊ destructo vno destruitur ⁊ reliquũ. ſed in alijs
terminis nõ valet Et hec de cõſequentijs ꝓpoſitio
nũ dicta ſunt. ⁊ ſub correctione melius dicentiũ colle-
cta. De quo oĩm bonoꝝ autori ſit laus honor ⁊ grãꝝ
actio in ſecula ſeculoꝝ. A M E N

Finit textus cum copulatis omniũ tractatũ ⁊ par
uoꝝ logicaliũ Petri hyſ. nec non textus eiuſdẽ de ſin-
cathegreumatibꝫ. quẽ aliqui octauũ appellant trac-
tatum cũ quibuſdã alijs. iuxta ꝓceſſum magiſtroꝝ
Colonie regentiũ in Burſa magiſtri Lamberti de
Monte artiũ. ac ſacre theologie ꝓfeſſoris eximij. ſũ-
ma lucubratione iterũ atqꝫ iterũ correctis. ⁊ nunc de-
mũ impreſſis Anno octuageſimonono ſup̃ milleſimũ
quaterqꝫ centeſimũ. pridie nonas Decembris.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0427
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG